

De relatie tussen herinneringen van ouders aan hun eigen kindertijd en de
kwaliteit van opvoeding die zij aan hun 0 tot en met 5 jarige kinderen geven
in Nederland

Student: Femke Pool (s4140664)

Begeleider: prof. Tina Kretschmer

2e beoordelaar: dr. Rozemarijn van der Ploeg

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Academische Opleiding Leerkracht Basisonderwijs (AOLB)

Juni 2023

Abstract

A lot of parents are sometimes worried about their quality of parenting. However, the science of good parenting and quality of parenting is still limited. The process model from Belsky (1984) shows that parental functioning is multiply determined. Contextual stress and support, directly and indirectly, affect parenting. But also, the characteristics of the child and the parent has influence on parental functioning. There's not much research about the influence of memories parents have about their own childhood on the quality of parenting they provide to their own children. This research shows the relation between memories from parents/caregivers about their own childhood and the quality of parenting given to their own children. 87 parents/caregivers completed an online questionnaire. Analyses were conducted using simple regression analysis and Pearson correlations. This study doesn't show a significance association between positive/negative memories from parents/caregivers of their own childhood and the quality of parenting they provide to their children.

Inleiding

Ruim 36% van de ouders met thuiswonende kinderen heeft in 2008 wel eens zorgen gehad over de opvoeding of de ontwikkeling van hun kinderen. Ruim 60% van deze ouders heeft advies of hulp gezocht met betrekking tot deze zorgen (CBS, 2008). Kennelijk is opvoeden niet vanzelfsprekend en verschilt de opvoeding per situatie.

Er is weinig onderzoek gedaan naar de redenen waarom ouders hun kinderen zo opvoeden zo als ze doen. Er is echter wel onderzoek gedaan naar het verschil in sociale klassen en opvoeding, interculturele vergelijkingen en naar het effect van het kind op het opvoedgedrag (Belsky, 1984). Daarnaast is er veel onderzoek gedaan naar de negatieve en nalatige aspecten van ouderschap, bijvoorbeeld over misbruik of disfunctioneel ouderschap. Er is veel minder informatie over optimaal ouderschap en opvoedingskwaliteit (Smith, 2010).

Onder opvoedingskwaliteit wordt verstaan: positief gedrag ondersteunen, grenzen stellen, warmte en proactief ouderschap (McEachern et al., 2012; Shaffer et al., 2009). Kwaliteit van opvoeding betekent ook ouderbetrokkenheid, een veilige basis en het kind helpen een taak te begrijpen en te voltooien (Coleman & Karraker, 2003). Belangrijk in de opvoeding is het vermogen van de ouder om het kind te lezen, zich aan te passen aan de behoeften van het kind en zich op voorspelbare manieren te gedragen (Smith, 2010). Met name in de eerste levensjaren is deze vroege relatie cruciaal, dan ontstaan er namelijk hechtingsrelaties en geeft ouderlijke zorg vorm aan fundamenteel neurale en fysiologische systemen die levenslange gevolgen hebben (DePasquale & Gunnar, 2020). De kwaliteit van opvoeding, waaronder gevoeligheid van ouders en het snel reageren op signalen van kinderen hebben verband met een veilige hechting (Cooke et al., 2022). Een vroege relatie met het kind, wordt weerspiegeld in latere gehechtheid en veiligheid in de ontwikkelingsvoortgang van het kind (Smith, 2010).

Daarentegen is er een verband tussen ongevoelige opvoedingservaringen en een verhoogd risico op het ontwikkelen van internaliserende en externaliserende problemen (Cooke et al., 2022). Ook hebben ongevoelige opvoedingservaringen, zoals onvoorspelbaarheid en hardheid, op latere leeftijd een verband met uitkomsten in domeinen als hechte relaties, gezondheid en economische beslissingen (Maranges et al., 2022). Shaffer et al. (2009) veronderstellen dat niet alleen onze kennis over voorspellers van opvoedingskwaliteit schaars is, maar ook onze kennis over de intergenerationele overdracht (Shaffer et al., 2009). Er is sprake van intergenerationele overdracht als er overdracht plaats vindt van de opvoedingskwaliteit van de 1e generatie op de 2e generatie (Shaffer et al., 2009). Intergenerationele overdracht betekent dat ouders binnen één generatie op een vergelijkbare manier opvoeden als wat ze zelf hebben ervaren toen ze opgroeiden (Belsky., et al 2009)

Positief ouderschap of wel kwaliteit van opvoeding is van belang in de kindertijd, het verbetert en voorspelt vaardigheden als: emotieregulatie, positieve aanpassing, sociale competentie en sociale informatieverwerkingstendensen (Belsky, 1984; Cooke et al., 2022; Leerkes et al., 2020; Shaffer et al., 2009). Ook houdt kwaliteit van ouderschap positief verband met gevoel van eigenwaarde (Belsky, 1984). Daarnaast is opvoeding van invloed op de gezondheid en het welzijn van volwassen mensen gedurende het hele leven (Smith, 2010). Batcho et al. (2011) heeft onderzocht of er een relatie is tussen kwaliteit van de kindertijd en het psychologisch welzijn van volwassenen, hij concludeert dat positieve herinneringen aan de kindertijd worden geassocieerd met een grotere sociale verbondenheid en pro sociale groei. Clinici en wetenschappers hebben ouders die hun kinderen mishandelden en verwaarloosden bestudeerd, zij beweren dat ouders die hun kinderen ernstig mishandelen zelf als kind ook ernstig mishandeld werden (Belsky et al., 2009).

In het huidige onderzoek wordt er gekeken of er een relatie is tussen de kwaliteit van opvoeding die ouders aan hun kinderen geven en de herinneringen die ouders hebben aan hun eigen kindertijd. In onderzoeken zijn al verschillende bevindingen gepubliceerd met betrekking tot intergenerationele overdracht. Het opvoeden van de volgende generatie is het resultaat van herinnerde emoties van de ouders in hun kindertijd (Leerkes et al., 2020). Het model van ‘parental functioning being developed’ gaat er van uit dat de persoonlijkheid en het psychologisch welzijn van de ouder is beïnvloed door zijn/haar ontwikkelingsgeschiedenis. De persoonlijkheid en het psychologisch welzijn van de ouders heeft weer verband met het ouderlijk functioneren richting hun eigen kinderen (Belsky, 1984). Opvoedingservaringen kunnen leiden tot de ontwikkeling van gedragspatronen bij kinderen die op hun beurt worden overgedragen in de opvoeding van hun eigen kinderen (Shaffer et al., 2009). Kwalitatieve verschillen tussen gehechtheidservaringen van volwassenen hangen nauw samen met de kwaliteit van gehechtheidsrelaties met hun eigen kinderen (Verhage et al., 2016).

In dit onderzoek zal er specifiek gekeken worden naar biologische ouders of verzorgers met kinderen die de leeftijd van 0 tot en met 5 jaar hebben. De relatie tussen positieve en/of negatieve herinneringen die ouders hebben aan hun eigen kindertijd en de kwaliteit van de opvoeding aan hun eigen kinderen zal onderzocht worden. Hiermee wordt er een bijdrage geleverd aan de wetenschappelijke literatuur waarin beperkte kennis is over verschillen in opvoedingskwaliteit en hoe deze samenhangen met herinneringen aan de eigen kindertijd. De onderzoeksvraag die hierbij centraal staat is: *‘In hoeverre is er een relatie tussen de herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben en de kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven gedurende de leeftijd 0 tot en met 5 jaar?’*

Deze hoofdvragen worden beantwoord aan de hand van een aantal deelvragen:

- In hoeverre is er een relatie tussen positieve herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben en de kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven gedurende de leeftijd 0 tot en met 5 jaar?
- In hoeverre is er een relatie tussen negatieve herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben en de kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven gedurende de leeftijd 0 tot en met 5 jaar?

Verwacht wordt dat er een verschil zal zijn in opvoedingskwaliteit dat samenhangt met de herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben. Verwacht wordt dat positieve herinneringen van ouders aan de eigen kindertijd samenhangen met goede kwaliteit van opvoeding aan hun kinderen en dat negatieve herinneringen van ouders aan de eigen kindertijd samenhangen met minder goede kwaliteit van opvoeding aan hun kinderen.

In dit onderzoek wordt er gekeken naar zowel vaders als moeders. Tot op heden is in de literatuur veel onderzoek gericht op moeders. Sinds een aantal jaar zijn er groeiende onderzoeken naar de rol en verantwoordelijkheden van vaders als ouder, echter moet het meeste dat is geschreven over opvoeden en ouders vertaald worden naar moederschap en moeders (Smith, 2010). Dit onderzoek draagt bij aan de huidige wetenschappelijke en maatschappelijke kennis, aangezien er een bijdrage geleverd zal worden aan de al bestaande kennis over kwaliteit van opvoeding en de reden waarom ouders zo opvoeden zo als ze doen.

Methode

Design

Om te onderzoeken in hoeverre er een relatie is tussen de herinneringen die ouders hebben aan hun eigen kindertijd en de kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven werd er gebruik gemaakt van een kwantitatief survey-onderzoek.

Procedure

Via het programma Qualtrics werd een digitale vragenlijst uitgezet, doormiddel van een gemakssteekproef is de vragenlijst verspreid onder ouders/verzorgers van kinderen t/m 5 jaar. De data werden verzameld van 20 maart 2023 tot 1 april 2023.

Het huidige onderzoek is deel van een groter onderzoek, waardoor er ook andere onderzoekers aan het project werkten. De onderzoekers hebben de vragenlijst verspreid onder bekenden en via sociale media. Bij aanvang van de vragenlijst zijn de respondenten geïnformeerd over het doel van de vragenlijst. Daarnaast gaven de respondenten met het invullen van de vragenlijst door middel van informed consent expliciet en duidelijk toestemming om de verworven gegevens te gebruiken voor het huidige onderzoek. De ouders/verzorgers hadden ten alle tijden de keuze om te stoppen met het invullen van de vragenlijst. De gegevens werden anoniem verzameld.

Participanten

Tot de doelpopulatie behoorden ouders/verzorgers van kinderen met de leeftijd 0 t/m 5 jaar in Nederland. Tot de toegankelijke populatie behoorden ouders/verzorgers die toegang hadden tot de vragenlijst.

Er is een selecte steekproef genomen, waarbij enkel volledig ingevulde vragenlijsten zijn meegenomen.

Onderzoeksinstrumenten en variabele

De afhankelijke variabele in dit onderzoek was de kwaliteit van opvoeding aan eigen kinderen. Onder kwaliteit van opvoeding werd verstaan: positief gedrag ondersteunen, grenzen stellen, warmte, proactief ouderschap, ouderbetrokkenheid, een veilige basis en het kind helpen een taak te begrijpen en voltooien (Coleman & Karraker, 2003; McEachern et al., 2012; Shaffer et al., 2009). Dit werd gemeten aan de hand van het zelf-rapportage instrument ‘the Parenting Young Children’ (PARYC), van McEachern et al. (2012) en ‘the Self-Efficacy for Parenting Tasks Index’ (SEPTI) van Coleman en Karraker (2003). Beide instrumenten zijn betrouwbaar en valide geacht, waardoor er werd aangenomen dat de PARYC en de SEPTI ook betrouwbare en valide instrumenten waren voor het huidige onderzoek (Coleman & Karraker, 2003; McEachern et al., 2012). Met het PARYC instrument gaven ouders aan de hand van uitspraken over activiteiten met hun kinderen aan hoe vaak ze dit de afgelopen maand hadden gedaan. De ouders/verzorgers gaven aan de hand van 21 uitspraken op een schaal aan hoe vaak ze dit hadden gedaan (1 = nooit, 2 = bijna nooit, 3 = soms, 4 = ongeveer de helft van de tijd, 5 = vaak, 6 = bijna altijd, 7 = altijd) met hun kind. Bij deze uitspraken konden de ouders ook ‘niet van toepassing’ invullen. Met het SEPTI instrument gaven de ouders/verzorgers, aan de hand van 7 uitspraken over hun belevingen als ouder en de opvoeding die ze aan hun kind geven, aan in hoeverre ze het eens zijn met een bepaalde uitspraak. De uitspraak werd beoordeeld op basis van een schaal (1= helemaal mee oneens, 2 = mee oneens, 3 = beetje mee oneens, 4 = beetje mee eens, 5 = mee eens, 6 = helemaal mee eens). Wanneer ouders het bijvoorbeeld met elke stelling ‘helemaal mee oneens’ zijn, dan scoren ze gemiddeld op de SEPTI vragenlijst een score van 1.

De onafhankelijke variabele in dit onderzoek was herinneringen die ouders aan de eigen kindertijd hebben. Dit werd gemeten aan de hand van de vragenlijst van Batcho et al. (2011) over

herinneringen aan de eigen opvoeding. Ook deze vragenlijst is zowel betrouwbaar als valide, waardoor er vanuit gegaan werd dat dit ook een betrouwbaar en valide instrument was voor het huidige onderzoek. De ouders moesten uitspraken over herinneringen aan de eigen kindertijd beoordelen op basis van een schaal (1 = nooit, 2 = bijna nooit, 3 = soms, 4 = ongeveer de helft van de tijd, 5 = vaak, 6 = bijna altijd, 7 = altijd, 8 = dit weet ik niet meer).

Daarnaast werden in de vragenlijst nog de leeftijd van het kind, de leeftijd van de ouder/verzorger, het geslacht van de ouder/verzorger, het aantal kinderen en het hoogst voltooide opleidingsniveau van de ouders gemeten.

Statistische analyse

De verzamelde gegevens zijn verwerkt en geanalyseerd in SPSS versie 28. De scores van de SEPTI zijn samengevat naar één gemiddelde score. De PARYC bestaat uit 3 subschalen (supporting good behaviour, setting limits, proactive parenting), die ook zijn samengevat naar één gemiddelde score. De onafhankelijke variabele is gemeten aan de hand van de vragenlijst van Batcho et al. (2011), deze scores zijn ook samengevat naar één gemiddelde score. Er werd een beschrijving gemaakt van de steekproef aan de hand van centrum- en spreidingsmaten.

Pearson correlaties zijn berekend en er zijn enkelvoudige regressieanalyses uitgevoerd, om het effect van herinneringen aan eigen kindertijd op de kwaliteit van opvoeding aan eigen kinderen te meten.

Er werd een significantieniveau van 5% gebruikt voor het huidige onderzoek. Daarnaast is er een poweranalyse uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de steekproef groot genoeg is ($N = 87$) om met een gewenste power van 0.80 een middelgrote relatie te vinden tussen herinneringen aan eigen kindertijd en kwaliteit van opvoeding aan eigen kinderen (Cohen, 1992).

Resultaten

De vragenlijst is in totaal volledig ingevuld door 87 ouders/verzorgers, bestaande uit 74 (85.1%) moeders en 13 (14.9%) vaders. De gemiddelde leeftijd van de ouder/verzorger is 33.70 (SD = 4.28) jaar. De gemiddelde leeftijd van de kinderen waarover de ouders/verzorgers de vragenlijst hebben ingevuld is 39.89 (SD = 18.73) maanden. Ook het opleidingsniveau van de ouders is gevraagd, 43 ouders/verzorgers (49.4%) hebben het HBO als hoogst afgeronde opleiding, 25 ouders/verzorgers (28.7%) hebben het WO als hoogst afgeronde opleiding, 14 ouders/verzorgers (16.1%) hebben het MBO als hoogst afgeronde opleiding, 3 ouders/verzorgers (3.4%) hebben HAVO als hoogst afgeronde opleiding en 2 ouders/verzorgers (2.3%) hebben het VMBO als hoogst afgeronde opleiding. Daarnaast is er gevraagd hoeveel kinderen de ouders/verzorgers hebben, 25 ouders/verzorgers (28.7%) hebben 1 kind, 43 ouders/verzorgers (49.4%) hebben 2 kinderen, 16 ouders/verzorgers (18.4%) hebben 3 kinderen, 2 ouders/verzorgers (2.3%) hebben 4 kinderen en 1 ouder/verzorger (1.1%) heeft 5 kinderen.

De centrum- en spreidingsmaten van de onafhankelijke en afhankelijke variabele zijn weergegeven in Tabel 1. Wat betreft de onafhankelijke variabele, is te zien in Tabel 1 dat de gemiddelde totale score van de positieve herinneringen aan de eigen kindertijd hoger zijn dan de gemiddelde totale score van de negatieve herinneringen aan de eigen kindertijd.

Tabel 1*Centrum- en spreidingsmaten afhankelijke en onafhankelijke variabele*

	Gemiddelde	Mediaan	Standaarddeviatie
SEPTI	4.48	4.57	0.37
PARYC	4.95	4.98	0.73
PARYC-SGB ₁	5.07	5.00	0.80
PARYC-SL ₂	4.93	4.86	0.79
PARYC-PP ₃	4.86	5.00	1.08
POSMEM ₄	4.20	4.23	0.37
NEGMEM ₅	3.87	3.86	0.42

1 PARYC- SGB= PARYC supporting good behaviour

2 PARYC- SL= PARYC setting limits

3 PARYC-PP= PARYC proactive parenting

4 POSMEM= Positive memories

5 NEGMEM= Negative memories

Pearson correlaties zijn berekend tussen alle variabelen, deze zijn te zien in Tabel 2.

Tussen ‘positieve herinneringen’ en de ‘kwaliteit van opvoeding’ gemeten met de PARYC en de SEPTI vragenlijsten zijn geen verbanden gevonden. Behalve tussen ‘positieve herinneringen’ en de subschaal ‘PARYC Supporting good behaviour’ ($r = .23$, $p = .03$), dit verband is significant op $\alpha = .05$. ‘Positieve herinneringen’ kan een redelijke voorspeller zijn van ‘PARYC Supporting good behaviour’, echter is het een lage correlatie. Tussen ‘negatieve herinneringen’ en ‘de kwaliteit van opvoeding’ gemeten met de PARYC en de SEPTI vragenlijsten zijn geen verbanden gevonden.

Vervolgens is een enkelvoudige regressieanalyse uitgevoerd met positieve en negatieve herinneringen aan de eigen kindertijd als mogelijke voorspellers voor de kwaliteit van opvoeding en het zelfvertrouwen van ouders over de opvoeding. Dit is gemeten met de SEPTI en PARYC vragenlijsten. Hiermee zijn de verklaarde varianties berekend van kwaliteit van opvoeding door positieve/negatieve herinneringen. Wat betreft de kwaliteit van opvoeding wordt 5.5% ($R^2 = 0.055$) van de subschaal ‘PARYC Setting good behaviour’, 0.2% ($R^2 = 0.002$) van de subschaal ‘PARYC Setting limits’, 0.2% ($R^2 = 0.002$) van de subschaal ‘PARYC Proactive parenting’ en

2.2% ($R^2 = 0.022$) van de SEPTI vragenlijst verklaard door positieve herinneringen. Daarnaast wordt 2.1% ($R^2 = 0.021$) van de subschaal ‘PARYC Setting good behaviour’, 0.1% ($R^2 = 0.001$) van de subschaal ‘PARYC Setting limits’, 0.6% ($R^2 = 0.006$) van de subschaal ‘PARYC Proactive parenting’ en 0.7% ($R^2 = 0.007$) van de SEPTI vragenlijst verklaard door negatieve herinneringen.

Tabel 2

Overzicht van de resultaten van de Pearson correlatie tussen alle variabelen

		SEPT I	PARY C	PARY C SGB	PARY C SL	PARY C PP	POSME M	NEGMEM
SEPTI	Pearson correlatie	-	.21*	.18	.16	.18	.15	.08
	p-waarde	-	.05	.09	.13	.10	.17	.44
PARYC	Pearson correlatie	.21*	-	.76**	.86**	.84**	.13	.08
	p-waarde	.05	-	.00	.00	.00	.25	.45
PARYC SGB ₁	Pearson correlatie	.18	.76**	-	.58**	.38**	.23*	.15
	p-waarde	.09	.00	-	.00	.00	.03	.18
PARYC SL ₂	Pearson correlatie	.16	.86**	.58**	-	.59**	.04	-.03
	p-waarde	.13	.00	.00	-	.00	.70	.82
PARYC PP ₃	Pearson correlatie	.18	.84**	.38**	.59**	-	.05	.08
	p-waarde	.10	.00	.00	.00	-	.66	.47
POSMEM 4	Pearson correlatie	.15	.13	.23*	.04	.05	-	.85**
	p-waarde	.17	.25	.03	.70	.66	-	.00
NEGMEM 5	Pearson correlatie	.08	.08	.15	-.03	.08	.85**	-
	p-waarde	.44	.45	.18	.82	.47	.00	-

1 PARYC- SGB= PARYC supporting good behaviour

2 PARYC- SL= PARYC setting limits

3 PARYC-PP= PARYC proactive parenting

4 POSMEM= Positive memories

5 NEGMEM= Negative memories

* Correlatie is significant op het 0.05 niveau (2-tailed)

** Correlatie is significant op het 0.01 niveau (2-tailed)

Discussie

Het doel van het huidige onderzoek was om te onderzoeken in hoeverre de positieve/negatieve herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben van invloed zijn op de kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven. Uit de resultaten van het onderzoek is gebleken dat ouders/verzorgers gemiddeld gezien meer positieve herinneringen dan negatieve herinneringen hebben aan hun eigen kindertijd. Er is nauwelijks samenhang gevonden tussen positieve/negatieve herinneringen en kwaliteit van opvoedgedrag. Er is een significant effect gevonden tussen positieve herinneringen en 1 subschaal die gebruikt is om kwaliteit van opvoeding te meten. Echter is deze kleine samenhang waarschijnlijk gebaseerd op toeval, aangezien er bij de andere 7 analyses geen samenhang gevonden is. Daarnaast is uit de enkelvoudige regressieanalyses gebleken dat er weinig van kwaliteit van opvoeding wordt verklaard door positieve/negatieve herinneringen. Hierdoor wordt er geconcludeerd dat de data uit het huidige onderzoek geen bewijs leveren voor een relatie tussen positieve/negatieve herinneringen van ouders aan de eigen kindertijd en de kwaliteit van opvoeding aan hun eigen kinderen.

In de inleiding is op basis van het artikel van Shaffer et al. (2009) en het artikel van Leerkes et al. (2020) de hypothese opgesteld dat opvoedingskwaliteit samenhangt met de herinneringen die ouders/verzorgers aan hun eigen kindertijd hebben. Er werd verwacht dat positieve herinneringen van de ouders/verzorgers aan de eigen kindertijd samenhangen met goede kwaliteit van opvoeding aan hun eigen kinderen en dat negatieve herinneringen van ouders/verzorgers aan de eigen kindertijd samenhangen met minder goede kwaliteit van opvoeding aan hun kinderen. Kwaliteit van opvoeding is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen, het verbetert en voorspelt verschillende vaardigheden en is van invloed op de

gezondheid en het welzijn van volwassen mensen gedurende het hele leven (Belsky, 1984; Cooke et al., 2022; Leerkes et al., 2020; Shaffer et al., 2009; Smith, 2010). In het huidige onderzoek is er geen samenhang gevonden tussen herinneringen aan de eigen kindertijd en kwaliteit van opvoeding, deze resultaten komen dus niet overeen met de vooraf opgestelde hypothese. Blijkbaar zijn er andere factoren die het gebrek aan samenhang tussen herinneringen van ouders aan de eigen kindertijd en de kwaliteit van opvoeding aan hun kinderen kunnen verklaren. Dit is een voordelig resultaat, aangezien pedagogen geen invloed kunnen uitoefenen op herinneringen die ouders aan hun eigen kindertijd hebben, mogelijk kunnen pedagogen wel invloed uitoefenen op andere factoren die kwaliteit van opvoeding bepalen. Belsky (1984) en Smith (2010) hebben uit hun onderzoeken geconcludeerd dat het gedrag, en meer specifiek het temperament van kinderen, invloed heeft op de ouders/verzorgers en op de manier hoe zij zich tegenover hun kinderen gedragen. Naast de invloed van de kinderen zijn ook dingen als huwelijkse relaties, sociale contacten, steun van omgeving en persoonlijkheid/psychologische welvaart van ouders van invloed op de opvoeding (Belsky, 1984). Ook het DNA van ouders hangt samen met verschillen in opvoeding dat ouders aan hun kinderen geven. Naast genen van de ouders beïnvloeden ook genen van het nageslacht het ouderschap (Kretschmer, 2022).

In dit onderzoek was er geen mogelijkheid tot observatie van de kwaliteit van opvoeding, wat resulteerde in een vragenlijst waarin ouders zelf hun opvoedingskwaliteiten moesten beoordelen. Dit kan een beperking zijn van het onderzoek, wellicht zijn ouders niet goed in staat om een objectieve beoordeling te geven over de omgang met en opvoeding van hun eigen kind. In het artikel van Belsky et al. (2009) wordt geconcludeerd dat er weinig gewicht kan worden gehecht aan rapporten waarin wordt gevraagd naar vroege ervaringen of aan rapporten die sterk afhankelijk zijn van een oordeel of interpretatie. Daarnaast zijn deze vragenlijsten over hoe

ouders terugkijken op hun eigen kindertijd gevoelig voor geheugenfouten, valselijk herinneren en vervorming op basis van de huidige levensomstandigheden (Belsky et al., 2009).

Een andere beperking van dit onderzoek is dat er gebruik gemaakt is van een gemakssteekproef, waarbij de onderzoekers respondenten hebben gevonden die eenvoudig te bereiken waren. De populatie die in het huidige onderzoek onderzocht is, komt mogelijk niet volledig overeen met de doelpopulatie. Niet iedereen uit de doelpopulatie had namelijk toegang tot de digitale vragenlijst. Daarnaast hebben er waarschijnlijk vrijwel alleen ouders/verzorgers deelgenomen aan het onderzoek uit het noorden van Nederland, terwijl in de doelpopulatie over ouders/verzorgers uit heel Nederland gesproken wordt, mogelijk is deze steekproef niet een goede representatie van de gehele populatie in Nederland.

Een sterk punt van het huidige onderzoek is dat de vragenlijsten, die in het huidige onderzoek gebruikt zijn (SEPTI en PARYC) beide betrouwbaar en valide geacht zijn (Coleman & Karraker, 2003; McEachern et al., 2012). Een ander sterk punt is dat met een berekende power van 0.80 de steekproef groot genoeg bleek, dus is er aanwijzing dat er geen samenhang bestaat tussen herinneringen aan de eigen kindertijd en kwaliteit van opvoeding.

Er is nog maar weinig onderzoek gedaan naar optimaal ouderschap en waarom ouders opvoeden zo als ze doen (Belsky, 1984; Smith, 2010). Ook al zijn er in het huidige onderzoek geen verbanden gevonden, het onderzoek heeft een steentje bijgedragen aan de al bestaande kennis over de relatie tussen herinneringen van ouders aan hun eigen kindertijd en kwaliteit van opvoeding die zij aan hun kinderen geven. Daarnaast is het huidige onderzoek informatief voor onderzoek naar het model van Belsky.

Vervolgonderzoek zou naast de positieve en negatieve herinneringen van de ouders/verzorgers aan hun eigen kindertijd en de covariaten leeftijd en opleidingsniveau

meegenomen in dit onderzoek ook het temperament van het kind en de persoonlijkheid van de ouders in kaart kunnen brengen. Op deze manier kan er een zo volledig mogelijk beeld geschetst worden over de reden waarom er wel of niet sprake is van goede kwaliteit van opvoeding. Uit eerder onderzoek is gebleken dat het temperament van het kind en de persoonlijkheid van de ouders/verzorgers ook een grote invloed hebben op de kwaliteit van opvoeding. Daarnaast is het van belang om de kwaliteit van opvoeding te laten beoordelen door een externe factor, bijvoorbeeld door middel van een onafhankelijke observator die de ouders/verzorgers een langere tijd observeert, in plaats van door een zelf-rapportage zoals in het huidige onderzoek gedaan is. Ook zou vervolgonderzoek zich wellicht kunnen richten op wat de participanten verstaan onder het begrip ‘kwaliteit van opvoeding’, mogelijk zijn hier verschillende ideeën over door bijvoorbeeld verschil in normen, waarden en/of cultuur.

Concluderend, uit dit onderzoek kan niet worden gesteld dat herinneringen aan de eigen kindertijd, dan wel positief of negatief, van invloed zijn op de kwaliteit van opvoeding die ouders/verzorgers aan hun kinderen geven. Desalniettemin is ondersteuning bij opvoeding als er risicofactoren zijn, door bijvoorbeeld negatieve ervaringen in eigen kindertijd zeer wenselijk. Ouders/verzorgers hebben een belangrijke rol bij het optimaliseren van de ontwikkeling en het welzijn van hun kinderen, om opvoedpraktijken te verbeteren zijn er veel ondersteuningsprogramma’s ontwikkeld en geëvalueerd (Doyle et al., 2022). Wanneer er kwalitatief goede opvoeding gegeven wordt, draagt dit bij aan vaardigheden als: emotieregulatie, positieve aanpassing, sociale competentie en sociale informatieverwerkingstendensen van de kinderen (Belsky, 1984; Leerkes et al., 2020; Shaffer et al., 2009).

Literatuur

- Batcho, K. I., Nave, A. M., & DaRin, M. L. (2011b). A Retrospective Survey of Childhood Experiences. *Journal of Happiness Studies*, *12*(4), 531–545.
<https://doi.org/10.1007/s10902-010-9213-y>
- Belsky, J. (1984). The Determinants of Parenting: A Process Model. *Child Development*, *55*(1), 83. <https://doi.org/10.2307/1129836>
- Belsky, J., Conger, R. D., & Capaldi, D. M. (2009). The intergenerational transmission of parenting: Introduction to the special section. *Developmental Psychology*, *45*(5), 1201–1204. <https://doi.org/10.1037/a0016245>
- CBS (2008). Jaarrapport 2008 Landelijke Jeugdmonitor. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, *112*(1), 155–159.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.1.155>
- Coleman, P. K., & Karraker, K. H. (2003). Maternal self-efficacy beliefs, competence in parenting, and toddlers' behavior and developmental status. *Infant Mental Health Journal*, *24*(2), 126–148. <https://doi.org/10.1002/imhj.10048>
- Cooke, J. E., Deneault, A. A., Devereux, C., Eirich, R., Fearon, R. P., & Madigan, S. (2022). Parental sensitivity and child behavioral problems: A meta-analytic review. *Child Development*, *93*(5), 1231-1248.
- DePasquale, C. E., & Gunnar, M. R. (2020). Parental sensitivity and nurturance. *The Future of Children*, *30*(2), 53–70. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1293583.pdf>
- Doyle, F. L., Morawska, A., Higgins, D., Havighurst, S. S., Mazzucchelli, T. G., Toumbourou, J. W., Middeldorp, C. M., Chainey, C., Cobham, V. E., Harnett, P. R., & Sanders, M. R.

- (2022b). Policies are Needed to Increase the Reach and Impact of Evidence-Based Parenting Supports: A Call for a Population-Based Approach to Supporting Parents, Children, and Families. *Child Psychiatry & Human Development*, 54(3), 891–904.
<https://doi.org/10.1007/s10578-021-01309-0>
- Kretschmer, T. (2022). Parenting is genetically influenced: What does that mean for research into child and adolescent social development? *Social Development*, 32(1), 3–16.
<https://doi.org/10.1111/sode.12633>
- Leerkes, E. M., Bailes, L. P., & Augustine, M. E. (2020). The intergenerational transmission of emotion socialization. *Developmental Psychology*, 56(3), 390–402.
<https://doi.org/10.1037/dev0000753>
- Maranges, H. M., Hasty, C. R., Martínez, J. L., & Maner, J. K. (2022). Adaptive Calibration in Early Development: Brief Measures of Perceived Childhood Harshness and Unpredictability. *Adaptive Human Behavior and Physiology*, 8(3), 313–343.
<https://doi.org/10.1007/s40750-022-00200-z>
- McEachern, A. D., Dishion, T. J., Weaver, C. C., Shaw, D. S., Wilson, M. N., & Gardner, F. (2012). Parenting Young Children (PARYC): Validation of a Self-Report Parenting Measure. *Journal of Child and Family Studies*, 21(3), 498–511.
<https://doi.org/10.1007/s10826-011-9503-y>
- Shaffer, A., Burt, K. B., Obradović, J., Herbers, J. E., & Masten, A. S. (2009). Intergenerational continuity in parenting quality: The mediating role of social competence. *Developmental Psychology*, 45(5), 1227–1240.
<https://doi.org/10.1037/a0015361>

Smith, M. (2010). Good parenting: Making a difference. *Early Human Development*, 86(11), 689–693. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2010.08.011>

Verhage, M., Schuengel, C., Madigan, S., Fearon, P., Oosterman, M., Cassibba, R., Bakermans-Kranenburg, M. J., & Van IJzendoorn, M. H. (2016). Narrowing the transmission gap: A synthesis of three decades of research on intergenerational transmission of attachment. *Psychological Bulletin*, 142(4), 337–366.